

YEŞİL TERİMLER VE ANLAMLARI

Orhan Sevgi¹

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Orman Fakültesi Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı, Bahçeköy-İstanbul,
İlet: osevgi@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9706-9973

Özet

Yeşil ana renklerden biridir. Bundan dolayı da yeşil sözcüğünün dilde oldukça geniş kullanımı bulunmaktadır. Çalışmada, yeşil kelimesini kullanan ifadeler içeren önceki çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı, yeşil terimleri ve tanımlarını listeleyerek yeşil terimlere katkıda bulunmaktır. Yeşil terimlerin belirlendiği çalışmaların seçiminde bilim dallarıyla sınırlandırılmamıştır. Orman ve ziraat mühendisliği, peyzaj mimarlığı, siyaset, ekonomi gibi birçok bilimsel disiplinden yeşil terimler derlenmiştir. Böylece günümüzde yeşil terimlerin ne kadar yaygın kullanıldığının anlaşılmasına katkı sağlanması hedeflenmiştir. Yeşil terimlerinin ortak yönü çevre duyarlılığına, çevre sorunları ve çözümlerini içeren bilincin oluşturulmasıdır. Bu çalışmada incelenen makale, kitap ve sanal sözlüklerdeki yeşil kelimelerden 133 yeşil terim belirlenmiş ve tanımlarının dökümü yapılmıştır. 103 yeşil terim daha önceki sayımda olmayıp mevcut yeşil kelimelere eklenmiştir. Son olarak, bu eklenen sözcüklerle birlikte Türkçede yeşil sözcüğünün listelenen kullanımı 518'e ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler; Yeşil Terimler, Yeşil Terminoloji, Yeşil Düşünce, Yeşillenme

GREEN TERMS AND DEFINATIONS

Abstract

The green is one of the main colors. Therefore, the word green has very wide usage in language. Therefore, the word green has considerable wide usage in language. In the study, previous works containing expressions that use the word green were examined. The aim of this study was to contribute to the green terms by listing these terms and their definitions. We didn't limit the branches of science in the selection of studies in which the green terms were determined. Green terms have been compiled from many scientific disciplines such as Forest Engineering, Agriculture, Landscape Architecture, Politics, and Economy. Thus, it is aimed to contribute to the understanding of how widespread use of green terms nowadays. The common aspect of green terms is the creation of consciousness including environmental awareness, environmental problems, and their solutions. In this study, 133 green terms were determined from the green words in the examined articles, books, and virtual dictionaries and their definition was given. 103 green terms have been added to existing green words in literature. Finally, the use of the green word in Turkish has reached 518 with these added words.

Keywords; Green Terms, Green Terminology, Green Thinking, Greening

Giriş

Renk konusu çeşitli bilim alanlarının çalışma konusu içindedir. Renkler ve özelde yeşil rengi günlük yaşamdan siyasi alana, ekonomiden dine kadar çeşitli simgesel anlamlar kazanmıştır (Sevgi, 2020). Bunun belki de en önemli nedenlerinden biri de toplumun tarihiyle ilgili olabilir. Ufuk (2017)'nin aktardığı üzere; “dillerde 11 temel renk bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu renkler sırasıyla beyaz, siyah, kırmızı, yeşil, sarı, mavi, kahverengi, mor, pembe, turuncu ve gri'dir. Ayrıca renk terimlerinin rastgele bir sıralamayla oluşmadığı bütün dillerin, tarihsel anlam gelişim süreci içinde 11 renk ismi temel sıralamasını takip ederek renk adlarını ürettiklerini keşfetmiştir.” (Ufuk, 2017:43-44)

Yeşil sözcüğü bir renk olmasının dışında son derece zengin simgesel anlamı bulunmaktadır. Yeşilin simgesel değerleri olarak; yeşil rengi, bitkiyi, ormanı, baharı, sağlığı, alanı, siyaseti, zenginliği, işi, devleti ve cenneti simgelemektedir (Sevgi, 2020). Bu simgesel değerlerden siyasetin, işin ve devletin yeşillenmesi son dönemlerde belirgin olarak ortaya çıkmaktadır (Sevgi, 2020). Daha önceki yıllarda yeşil sözcüğü çevre hareketi kapsamında kullanılırken, günümüzde ise yeşil çevre hareketini de aşan siyasi bir harekete dönüşmüştür.

Türkçede sözcüğün biçim, anlam ve kavram alanında yeşil renk adının geçtiği renk (105 adet), hayvan (50 adet) ve bitki adları (28 adet); kimya (4 adet), tıp (17 adet) ve doğa (3 adet) ile ilgili terimler; yeradları, kişi, su adları ve özel adlar (98 adet); deyim ve atasözü (15 adet); mecaz (15 adet) olmak üzere toplam 339 adet farklı kullanımı belirlenmiştir (Bayraktar, 2014). TÜBA terimler sözlüğünde ise bu sayı toplam 84 adettir (Anonim 2020). Türk Dil Kurumu sanal sözlüğünde de toplam 33 adet yeşil sözcüğü geçen ifade bulunmaktadır (Anonim, 2019a). Söz konusu 84 terimin 10 adedi Bayraktar (2014) tarafından belirtilmiştir. Her üç kaynağın tekrarları ayrılarak yapılan sayımda Türkiye Türkçesinde yeşil sözcüğünün 415 kez geçtiği anlaşılmaktadır (Bayraktar, 2014; Anonim, 2019a; Anonim, 2020).

Bu çalışmanın amacı daha önce belirlenen yeşil sözcüğünün kullanım sayısına katkıda bulunmaktır. Çalışma kapsamında bilimsel çalışmalar incelendiğinden söz konusu katkılar yeşil terimler üzerinden olması hedeflenmiştir.

Yöntem

Bu çalışmada ise yeşil sözcüğü kullanılarak üretilen terim ve kavramların anlamlarıyla birlikte dökümü yapılmıştır. Metinde yazılan terimlerin anlamları tartışmalı olabileceği gibi bazı terimler ise eş anlamlıdır. Bazı durumlarda eş anlamlı veya yakın anlamlı olanlar belirtilmiştir. Bununla birlikte Türkçede yeşil sözcüğü kullanılarak çok fazla sayıda terim üretildiğinden bütün terimler çalışmaya dâhil edilememiştir. Yeşil terim ve kavramlarının belirlenmesinde sadece bilimsel eserlerde yer alması mümkün olduğunca da farklı alanlardan olması yeterli bulunmuştur. Böylece yeşil terim ve kavramlarının çeşitlenmesinin anlaşılmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Yeşil terimleri anlamlarını içeren kitap ve makaleler incelenmiştir. Tanımlar için mümkün olduğunca ilk yapıldığı esere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bazı tanımlar atıf yapılarak verilmiş, söz konusu atıflar bazen de birebir alıntı olduğunda italik olarak sunulmuştur. Bazı tanımlar ise tarafımızdan yapılmıştır.

Yeşil Terimler

Açık ve Yeşil Alan veya Açık-yeşil Alan

Açık alan kavramı; “dış mekan üzerinde herhangi bir amaca göre yapılaşmanın olmadığı ve herhangi bir rekreasyonel kullanımı için uygun potansiyel imkanı bulunan alanlar”dır (Gül ve Küçük, 2001:29). Yeşil alan kavramı ise mevcut açık alanların bitkilerle kısmen veya tamamen kaplı ve yeşil alan işlevi gören alanlardır. Söz konusu bu iki kavram kentlerde yaşanan mevcut süreç içinde birbirinden ayrılmakta zorlandığından açık ve yeşil alan kavramıyla ifade edilmektedir. Dolayısıyla açık ve yeşil alan terimi; yeşil alan işlevini görecekt özelliklere sahip olup herhangi bir amaca göre yapılaşmamış alanlardır.

Açık-Yeşil Alan Sistemi Haritası

Bir yerleşim yerinin herhangi bir ölçekte açık-yeşil alan sistemlerini gösteren harita.

Aktif yeşil alan

Yeşil alanlar içinde “kentlinin doğrudan kullanımına açık ve işlevselliği (eğlenme, dinlenme, sağlık) ön planda olduğu alan” (Aksu ve Ulu 2004 79). Örneğin parklar, çocuk oyun alanları, spor alanları gibi.

Aşırı Yeşil Pazarlama

Yeşil pazarlama stratejilerinden biri de aşırı yeşil pazarlamadır. Aşırı yeşiller, çevre sorunlarının, ürünün yaşam döngüsüne ve işletmeye tamamiyle entegre edildiği, bütüncül felsefe ve değerlerin baz alındığı çevresel üretim, yönetim ve fiyat yaklaşımıyla hareket işletmelerin pazarlama stratejisidir (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011:19). İngilizcede *Extreme Green* terimi aşırı yeşil (Köksal, 2011) pazarlama veya *ekstrem yeşil* (Utkuğu, 2011) pazarlama da terimleri kullanılmaktadır.

Avrupa Yeşiller

Avrupa Parlamentosunda kurulmuş olan yeşiller grubunu ifade etmektedir.

Basit Yeşil Ürün

Bir işletmenin, yalnızca ürünün tüketim ve tüketim sonrasındaki çevreye yapacağı etkilere odaklanarak üretilen ürün (Uz ve Güven, 2014). Bakınız *yeşil ürün, genişletilmiş yeşil ürün ve tüm yeşil ürüne*.

Cephe yeşillendirilmesi

Bina yüzeylerini sarılıcı ve tırmanıcı bitki türlerinin kullanılarak örtülmesi süreçleri sonunda elde edilen durum. *cephe yeşillendirmesinin* amacı; “mevcut durumda çirkin görünümlerini maskeleyen, yapı geçişlerini yumuşatma, yapılar arasında bütünlüğü sağlama, görüntü oluşturma ve gösterişli bir etki yaratmaktır (Ayaşlıgil, 1988; Akarsu, 2009).

Dağınık Yeşil Alanlar

Yıldızcı 1982’ye göre *yeşil doku sisteminin* “Kent içinde lekeler halinde ayrı ayrı büyük veya küçük birimler halinde yer alır. Dağınık yeşil alanlar sistemi daha çok arazi politikasından yoksun ve plansız gelişen kentlerde yaygındır.” (Gül ve Küçük, 2011:30).

Dolar yeşili

Yeşil tüketici sınıflandırmasında *dolar yeşiller*; “Politik açıdan aktif olmamalarıyla gerçek mavi yeşillerden farklılık gösterirler. Ancak yeşil ürünleri satın alma konusunda ortalama tüketicilerden çok daha isteklidirler.” (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011:9). Ayrıca *greenback greens* karşılığı olarak *dolar yeşiller* (Köksal, 2011) veya *sabte yeşiller* (Utkuğu, 2011) terimi olarak kullanılmıştır.

Genişletilmiş Yeşil Ürün

Bir işletme, üretim sürecine ilişkin ekolojik etkilere odaklanarak üretilen ürün (Uz ve Güven, 2014). Bakınız *yeşil ürün, basit yeşil ürün ve tüm yeşil ürüne*.

Gerçek Mavi Yeşiller

Titterington ve ark. (1996), yeşil tüketici sınıflandırmasında kullanılan *gerçek mavi yeşiller*; “Çevre

konusunu yaşam biçimi olarak gören gerçek mavi yeşiller, çevre savunucularının ilkeleri olarak tanımlanmaktadır. Yüksek seviyede çevre bilincine sahip olan bu gruptaki bireyler iyi eğitilmiş ve yüksek gelir seviyesindedir. Doğa dostu ürünler konusunda diğer tüketicilere oranla daha dıyardır ve çevre problemlerinin çözümünde bireysel olarak etkili olduklarını düşünürler” (Köksal, 2011: 8). Bir başka çalışmada ise *gerçek mavi yeşiller*; “Güçlü çevresel değerlere sahiptir ve olumlu yönde değişiklik yaratmada kendilerini sorumlu hisseder. Çevreye dıyardır olmayan şirketlerin ürünlerini almaktan diğerlerine göre dört kat daha fazla kaçınırlar.” (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011: 8). *Gerçek mavi yeşiller* terimi *true blue greens* karşılığı olarak kullanılmaktadır (Utkuğu, 2011).

Gölge Yeşil Pazarlama

Yeşil pazar stratejisine sahip işletmeler; “uzun dönemli, bütün sistemi kapsayan, çevre dostu yöntemlere yatırım yaparak önemli finansal ve finansal olmayan faydalar oluşturan bu işletmeler, belirgin şekilde kendilerini farklılaştırabilme ve avantaj elde edebilme kabiliyetine sahip olmalarına rağmen ürünlerinin diğer özelliklerini öne çıkartarak daha fazla kar elde edeceklerini düşündüklerinden bu yolu tercih etmezler. Ürünlerin çevresel niteliklerini tüketicilere ikincil fayda olarak gösterirler” (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011:18-19). İngilizcede *shaded green* terimi karşılığı olarak *gölge yeşil* (Köksal, 2011; Utkuğu, 2011) pazarlama terimi kullanılmıştır.

Herdem Yeşil Bitki

“Yaprakları en az iki yıl ağaç üzerinde kalan ve bu nedenle de tüm yıl boyunca yeşil görünen bitki; eşanlam: yapraklarını dökmeyen bitki, yaz kış yeşil bitki” (Anonim, 2020). Herdem yeşil sözcükleri ormancılıkla ilgili veya bitkibilimiyle ilgili birçok terimde bulunmaktadır. Örneğin *herdem yeşil meşeler, herdem yeşil çit bitkileri, herdem yeşil çalılar* gibi, Herdem yeşil; bazı bitkiler yaprağını iki ve daha fazla yılda döktüğünden her mevsim yeşil görüldüğü anlamı vermektedir. *Herdem yeşil bitkiler* terimi İngilizcede *evergreen plant* terimi yerine kullanılmaktadır.

Kamusal (Genel) Açık-yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre *kamusal açık-yeşil alanlar*; “toplumun yararlandığı veya tüm rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılandığı kamusal alanlardır. Kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, yol-bulvar, refüj ve spor alanları gibi yerler sayılabilir.” (Gül ve Küçük, 2001:31).

Kamusal Yeşil Alanlar

Kamunun kullanımına açık yeşil alanlardır. Örneğin Kuğulu Park (Özdemir, 2009).

Kentsel Açık-Yeşil Alanlar

Kent ortamında bulunan *açık - yeşil alanlardır*. *Bakınız açık ve yeşil alan, açık – yeşil alanlar* terimine.

Kentsel Yeşil Altyapı

Kent ölçeğinde bulunan *yeşil altyapıdır*. *Bakınız yeşil altyapı* terimine.

Kentsel Yeşil Örtü

Kent içinde bir yerin bitkilerle kaplı olan kısmı veya bitkili alandır. Ayrıca yeşil örtüye bakınız.

Özel Açık-Yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre *özel açık-yeşil alanlar*, “*özel mülkiyetli alanlarda, sahipleri tarafından kullanılan alanlardır. Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar gibi.*” (Gül ve Küçük, 2001:32).

Pasif Yeşil Alan

Yeşil alanlardan “kentlinin doğrudan kullanımına açık olmayan, daha çok koruma, çevre sağlığı, estetik amaçlı alanlardır.” (Aksu ve Ulu 2004: 79). Örneğin orta refüjler, mezarlıklar gibi

Satın Alımın Yeşillenmesi

Özellikle kamu ihalelerinin yapılmasında *yeşil ürünlere* yönelmeyi ifade eder. Örneğin “*Macaristan’da 2010-2011 döneminde, yeşil kâstaslar içeren ve toplam sözleşme değeri 90 milyar HUF (338,6 milyon €) olan 12 süreç gerçekleştirildi*” (Anonim 2011:20).

Savunmacı Yeşil Pazarlama

Yeşil pazarlama stratejisine sahip işletmeler; “*yeşil pazarlamayı, rakiplerin hareketlerine yönelik bir cevap ya da krizlere yönelik bir tedbir olarak kullanmaktadır. Yeşil tüketicilerin kaybedilmemesi gerektiğini düşünen savunmacı yeşiller, marka imajlarını geliştirmeye çalışırken, ancak sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde etmeyeceklerse, kendilerini yeşil olarak tanıtmak için saldırgan bir taktik uygulayarak kaynaklarını boşa harcamak istemezler. Zira Savunmacı Yeşil’ler, yeşil ürünleriyle rakiplerinden farklılaşacak kadar güce sahip değildir*” (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011:18-19). İngilizcede *defensive green* terimine karşılık olarak *savunmacı yeşil* (Köksal, 2011; Utkutuğ, 2011) terimi kullanılmaktadır.

Tüm yeşil ürün

Bir işletmenin iç (örn. Satın alma, insan kaynakları) ve dış çevresine (örn. tedarikçiler, dağıtıcılar, finansal kuruluşlar) ilişkin tüm faaliyetlerinin çevreye etkileri göz önünde bulundurularak üretilen ürün (Uz ve Güven, 2014). *Bakınız yeşil ürün, basit yeşil ürün ve genişletilmiş yeşil ürün.*

Yarı-Özel Açık-Yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre *yarı-özel açık-yeşil alanlar*, “*çoğunlukla toplumun tümüyle yararlanamadığı sadece kurum ve kuruluşların çalışanları, ailesi veya belirli bir kesim tarafından belli şartlarda kullanımına açık alanlardır. Okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri gibi*” (Gül ve Küçük, 2001:31-32).

Yeşerenler

Titterington ve ark. (1996) tarafından yeşil tüketici sınıflandırmasında kullanılan *yeşerenler*, “Çevre problemlerinin çözümünde bireysel anlamda katkı sağlayabileceklerine inanmasalar da çevreyle uyumlu yaşamının gerekli olduğunu düşünürler. İyi eğitilmiş ancak düşük gelir seviyesinde olan bu grupta yer alan bireyler, yeşil ürünleri satın alma konusunda ekonomik açıdan kararsız olduklarından bu ürünlere çok fazla bütçe ayırmaz.” (Köksal, 2011:9).

Yeşil Aklama

“*Ticari ya da politik nedenlerle çevreye verilen zararların çevre dostu gibi gösterilmesi amacıyla kamuoyuna yanlış, yanıltıcı bilgi verilmesi; eşanlam: yeşile boyama.*” (Anonim, 2020). Ayrıca *yeşil beyin yıkama* ve *yeşil badanalama* terimlerine bakınız. Her üç terimde İngilizcede *greenwashing* terimi yerine kullanılmaktadır.

Yeşil Alan veya Yeşilalan

Yeşil alan ifadesi bazı dönemlerde *yeşilalan* şeklinde kullanımına da rastlanmıştır (Pamay, 1978b; Yıldız, 1978). *Yeşil alan* kavramı bir ilin ya da yerleşimin sınırları içinde doğal veya ekilmiş (veya dikilmiş) herhangi bitki bireyinden çayır veya orman örtüsüne kadar *yeşil alanı* ifade ettiği gibi ilde bulunan herhangi bir yerleşim ölçeğinde bitkilerle kaplı alanı ifade etmektedir. *Yeşil* sözcüğünün en yaygın ve eski kullanımlarından biri de *yeşil alandır* (Öztürkcan ve Tunçel, 1977; Pamay, 1978b; Yıldız, 1978; Aksoy, 2001). *Yeşil alan* kullanımını daha eski hali ise *yeşil saba* şeklindedir (Öztañ, 1968). Bununla birlikte hem *yeşil saba* hem de *yeşil alan* terimleri yüzeyle ilgili miktarı da ifade etmektedir. *Yeşil saba* ifadesinin özelleşmiş olarak futbol alanları veya futbol için kullanılmakta olup örneğin Barış yeşil sahalara döndü gibi.

Yeşil alan terimi diğer sınırlı sayıdaki *yeşil terim* gibi hukuku metinlerde de yer almıştır. Örneğin 20 Mayıs 2018 tarihli 30426 Sayılı Resmi Gazetede İstanbul İmar Yönetmeliği’nde *Yeşil alanlar*. “*Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanları toplamını (Metropol ölçeğindeki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır.), 19’uncu*

maddede yer alan işlevleri ve yapılaşma koşullarını içeren yeşil alanlar;

1) Çocuk bahçeleri: Çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, bitki örtüsü ile çocukların oyun için gerekli araç gereçleri, toplamda 6 m²'yi geçmeyen büfe ile süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanları,

2) Parklar: Kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, 19 uncu maddedeki kullanımlara da yer verilebilen alanları,

3) Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği, kent içinde ve çevresinde günübirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerleri.” ifade eder.

Yeşil Alan Normları

Çeşitli yeşil alan türlerinde “kişi başına düşen metrekare (alan) olarak yeşil alan” (Yıldızcı, 1982; Aksoy, 2001). Yeşil alan normlarının anlamı yeşil alan standardı ile benzerdir. Aralarında ki farkın ise normun felsefeyle ilgili olması standartın ise fizik kavramı olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte bazı çalışmalarda “Açık-yeşil alan normu (standartları) (Gül ve Küçük, 2001:32) şeklinde aynı anlamda kullanılmıştır.

Yeşil Alan Sınıflandırılması

Yeşil alanlar çeşitli esaslara göre bölümlere ayrılarak sınıflandırılmaktadır. Bunların başlıcaları; 1) Yeşil alanların genel olarak sınıflandırılması; Yerleşim içi yeşil alanlar, yerleşim dışı yeşil alanlar, 2) Yeşil alanların değişik kullanışlara göre sınıflandırılması; a) Dinlenme alanları, b) Spor alanları, c) Oyun yerleri. 3) Gördüğü fonksiyonlar yönünden sınıflandırılması a) aktif alanlar, b) pasif alanlar. 4) Kentsel ve doğal yeşil alanlar; 1) Kentsel yeşil alanlar, 2) Doğal yeşil alanlar (Karaali 2001:18-21). Söz konusu sınıflandırmaların alt grupları da ayrıca metinlerde belirtilmiştir.

Yeşil Alan Standardı

“Kişi başına düşen yeşil alanların m² miktarı olarak, kent üzerindeki yeşil doku barındıran alanların tümünün, kentin genel nüfusuna bölünmesi biçiminde ifade edilmektedir.” (Aksoy, 2014: 3). Yeşil alan standardı terimi yeşil saha standartları (Öztan, 1968) şeklinde kullanılmaktadır.

Yeşil Alan Stratejisi

Yeşil alanların sınırlarını belirleyen, oluşturulmasını ve yönetimini belirleyen genel yaklaşımlardır.

Yeşil Alan Türü

Kendine ait belirleyici özellikleri olan yeşil alanların her biri.

Yeşil Alan Varlığı

Herhangi bir ölçekte mevcut yeşil alanın yer kaplamasıdır. Örneğin konut alanlarındaki yeşil alan varlığı gibi (Koramaz ve Türkoğlu, 2014:28).

Yeşil Alanlar Hiyerarşisi

Kentin çeşitli ölçeklerde yeşil alan tiplerinin sıralanmasıdır. Örneğin; İlköğretim ünitesi yeşil alanı, mahalle ünitesi yeşil alanı, semt ünitesi yeşil alanı gibi (Yıldızcı, 1982). Bazı çalışmalarda ise yeşil alan hiyerarşisi terimi yerine yeşil mekân hiyerarşisi terimi (Karaali, 2001) aynı anlamda kullanılmaktadır.

Yeşil Algı

Kişinin yeşil alanlar, yeşil ürün gibi yeşille ilgili duyuşsal etkilenmelerin bilinçte oluşturduğu izlenimler. Yeşil algı terimi son zamanlarda kullanılmaktadır.

Yeşil Altyapı

Yeşil altyapı, “Ekosistem değerlerini ve işlevlerini koruyan, ekosistem hizmetlerini sunmak için tasarlanan ve yönetilen, birbirleriyle bağlantılı doğal, yarı-doğal ve kültürel alanların oluşturduğu bir yeşil alan ağıdır.” (Anonim, 2019b:4). Diğer bir tanım ise; “Kentsel alanlarda, boş zaman dinlence, eğlence faaliyetleri, eğitim, sağlık ve refah, biyolojik-çeşitlilik, kültürel ve miras peyzajlar, toplum refahı, kentin dayanaklılığını geliştirme perspektiflerine çok işlevli ekosistem hizmetleri sunan doğal çevre unsurlarının tümü yeşil altyapı olarak adlandırılmaktadır.” (Andreucci, 2019:15). Yeşil altyapı terimi İngilizcede green infrastructure teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Altyapı Sistemi

“Sürdürülebilir ekolojik işlev ve kültürel değerleri bütüncül olarak bir arada bulunduran sistemlerdir.” (Tuncer, 2019:47).

Yeşil Avrupa Vakfı

“Avrupa Parlamentosu tarafından fonlanan ve Avrupa düzeyinde faaliyet gösteren bir vakıftır. Yeşil Avrupa Vakfı'nın misyonu Avrupa kamusal alanının gelişimine katkıda bulunmak ve vatandaşların Avrupa politikalarına daha çok dâhil olmasını sağlayarak güçlü ve daha katılımcı demokrasiyi mümkün kılmasıdır. Yeşil Avrupa Vakfı sınırlar ötesi işbirliği ve değişimi destekler. Bu nedenle Vakıf, Avrupa'nın ortak sorunlarını çözmek için Avrupalı ve ulusal vakıflar, düşünce kuruluşları, akademi ve STK'lar gibi farklı aktörleri bir araya getiren bir platform görevi üstlenir” (Aşıcı, 2017). Yeşil Avrupa Vakfı ismi İngilizcede Green European Foundation (GEF) isminin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Oysa Türkçede vakıf isimleri özel isimler olduğundan Yeşil Avrupa Vakfı kullanımı hatalıdır.

Yeşil Badanalama

“Bazı şirketlerin kendilerini yeşil şirket olarak Pazarlamasına rağmen bu iddiasını kanıtlayamama durumudur” (Anonim, 2011: 19). Ayrıca yeşil aklama ve yeşil beyin yıkama terimlerine bakınız.

Yeşil Bandlar Sistemi

Yıldızcı (1982)ye göre yeşil doku sisteminin “Bu sistem kentnin bölgelerini veya belli kısımları birleştiren bandlar şeklinde bütünlük arz eden organik bir yeşil dokudur. Yeşil band, kentin morfolojik, iklimik, jeomorfolojik, kent karakteri gibi pek çok etkenlere bağlı olarak zincirleme eksen, yıldız veya kama şeklinde olabilmektedir.” (Gül ve Küçük 2001:30).

Yeşil Bankacılık

İngilizcede *Green Banking* teriminin karşılığı olarak *Yeşil bankacılık* terimi kullanılmaktadır (Bingül ve Türk, 2019: 84). *Yeşil bankacılık*; “çevre dostu uygulamaları teşvik etmek ve bankacılık faaliyetlerinden kaynaklanan karbon ayak izini azaltmak anlamına gelmektedir.” (Bingül ve Türk, 2019: 84). *Yeşil bankacılık*; faaliyetlerinin yürütüldüğü binalardan ve çalışanların davranışlarından işlem yapılırken kullanılan malzeme ve araçlara kadar, bunun yanı sıra kredi verilme işlemlerinde veya çeşitli firma ve kuruluşlarla yaptığı işbirliklerinde doğaya, ekosisteme veya çevreye duyarlı olan bankacılıktır.

Yeşil Barış Örgütü

Yeşil Barış Örgütü; “1971'de kurulan ve dünya çapında biyolojik değişikliği korumaya çalışan, çevreyi tehdit eden öğelere karşı savaşım veren çevreci örgüt.” (Anonim, 2020). *Yeşil Barış Örgütü* ifadesi İngilizcede *Greenpeace* örgütünün karşılığı olarak kullanılmaktadır. Bu kullanım çeşitli yayınlarda da görülmektedir. Bu kullanımda Türkçede özel isimler çevrilmemesi gerekliliği gözden kaçırılmıştır. Birçok çalışmada da *Greenpeace* örgütü ifadesi kullanılmaktadır.

Yeşil Beceri

Yeşil ekonomi kapsamında ortaya çıkan yeşil işleri yapabilme vasfıdır. *Yeşil beceri* terimi İngilizcede *green skill* karşılığı olarak kullanılmaktadır (Özsoy, 2011).

Yeşil Beyin Yıkama

Teriminin genellikle promosyon ve sosyal sorumluluk kampanyaları ile ilişkilendirildiğinin altını çizerek muhtemelen promosyon ve sosyal sorumluluk kampanyalarının her zaman gerçeği yansıtmaması (Yavuz, 2009: 135) durumudur. Ayrıca yeşil aklama ve yeşil badanalama terimlerine bakınız.

Yeşil Bilgi Teknolojileri

Çevre sorunlarının çözümüne katkı yapma bilinciyle “bilgisayarlar, serverlar ve bunlarla ilişkili alt

sistemler olarak monitörler, yazıcılar, veri depolama cihazları vb. ağ ve iletişim teknolojilerinin tasarlanması, üretimi, kullanımı ve elden çıkarılması faaliyetlerinin bütününe kapsamaktadır” (Daştan ve Gürler, 2016: 179-180). *Yeşil bilgi teknolojileri* terimi İngilizcede *green information technology* karşılığı olarak kullanılmaktadır (Daştan ve Gürler, 2016).

Yeşil Bilinçlenme

Kişilerin, kamu kurumlarının veya özel sektörün herhangi bir biriminin doğa, ekosistem veya çevre konusunda yaptıkları faaliyetlerle ilişki kurma ve buna göre davranma düzeyidir. *Yeşil bilinçlenme* Türkçede de kullanılmaktadır (Üner, 2017).

Yeşil Bilişim

“Bilgi ve iletişim teknolojilerinin tasarımında, üretilmesinde, dağıtımında, kullanılmasında ve ömrünü tamamlamış cihazların ortadan kaldırılmasında çevreye karşı duyarlılığı dile getirmek amacıyla kullanılmaktadır.” (Güngör ve ark., 2010: 17).

Yeşil Bina

Yeşil bina kavramının Amerika'daki gelişimi 1990 yıllarda olmuştur.¹ Türkçeye *green building* kavramı *yeşil bina* olarak kullanılmıştır (Şentürk, 2014). Bazen de *yeşil bina* (çevre dostu) şeklinde kullanılmaktadır (Şentürk, 2014). *Amerika Yeşil Binalar Konseyi*'ne (*US Green Building Council*) göre; “Binanın yerleşimini, su yönetimini, iç hava kalitesini, malzeme kullanımını ve enerji unsurlarını içerir. Sağlıklı, rahat, sağlam, enerji verimli ve çevre bilinçli ve çevre dostu binalar demektir.” (Olgun ve ark., 2009:56). Bir diğer yeşil bina tanımı EPA'ya göre; “yapının arazi seçiminden başlayarak yaşam döngüsü çerçevesinde değerlendirildiği, bütüncül bir sosyal – çevresel sorumluluk anlayışıyla tasarlandığı, iklim verilerine ve o yere özgü koşullara uygun, ihtiyacı kadar tüketen, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmiş, doğal ve atık üretmeyen malzemelerin kullanımını teşvik eden, ekosistemlere duyarlı yapılar olarak tarif edilebilir” (Şentürk, 2014:90).

Yeşil Bina Sertifikasyonu

Yeşil binaların özelliklerine uygun olarak yapılmasının belgelenmesidir. Bu terimin *yeşil bina belgelenmesi* şeklinde kullanılması Türkçeye daha uygun olacaktır. Her hangi bir binanın yeşil bina koşullarına uygun olarak yapıldığını belirten belge. Amerika Birleşik Devletleri'nde *yeşil binaların* denetimi LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) ve İngiltere'de BREEAM (Bina Araştırma Kurumu Çevre Değerlendirme Yöntemi) tarafından yapılmaktadır (Olgun ve ark., 2009). Ülkemizde de, “*Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesindeki Yapı Uygulama ve Araştırma Merkezinin (YUAM) koordinasyonunda*

¹ <https://archive.epa.gov/greenbuilding/web/html/about.html>
Erişim tarihi 14.03.2020

Ulusal Yeşil Bina Sertifikasyon Sistemi olan «SEEB-TR (Sürdürülebilir Enerji Etkin Binalar)» Ocak 2014 itibariyle oluşturulmuştur.” (Şentürk, 2014:99).

Yeşil Büyüme

Ekonomik büyüme ile çevre koruma arasındaki uyumu ve ortak enerjiyi büyüme merkezine koyan yaklaşımıdır (Yılmaz ve Doğan, 2017). Bu kavram Türkçede 2000’li yıllardan sonra kullanılmaya başlamıştır. *Yeşil büyüme* terimi İngilizcede kullanılan green growth teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Çatı

Kentleşmeye bağlı olarak binaların çatılarına yapılan bahçeler kapsamında *yeşil çatı*; “çoğunlukla sığ yetişme ortamına sahip, bakım ve sulama ihtiyaçları düşük olan, çevresel faydaları nedeniyle tesis edilen sistemleri ifade eder” (Ekşi, 2014:31). *Yeşil çatı* terimi 2000’li yıllardan itibaren Türkçede kullanılmaktadır (Ekşi, 2014).

Yeşil çatı terimi diğer sınırlı sayıdaki *yeşil terim* gibi hukuku metinlerde de yer almıştır. Örneğin 20 Mayıs 2018 tarihli 30426 Sayılı Resmi Gazetede İstanbul İmar Yönetmeliği’nde *Yeşil çatı*: “Binanın enerji performansını, hava kalitesini ve kent ekolojisini iyileştiren, yağmur suyunun yarattığı problemlere yenilikçi çözümler getiren, çim serilip, çiçeklerle yeşillendirilebilen, küçük bitkilerle donatılabilen çatılar.” şeklinde tanımlanmıştır.

Yeşil Çay

Çay bitkisi (*Camellia sinensis*) yapraklarının toplanır toplanmaz yükseltgenmesine izin verilmeden hızla sıcak kuru hava veya buhar ile şoklanması, kıvrılması ve kurutulması aşamalarından sonra paketlenerek üretilen çaydır (Gökalp, 1990; Anonim, 2001; Anonim, 2020). *Yeşil çay* terimi İngilizcede *green tea* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Çözelti

“Kraft kağıt üretiminde, Kraft pişirmesinden sonra yakma fırınından çıkan küllün su içinde çözünmesi ile hazırlanan, içerdiği sodyum karbonat, sodyum sülfat gibi bazı safsızlıklar nedeniyle yeşilimsi renkte olan ve kostikleştirme işlemine tabi tutularak elde edilen çözelti; eşanlam: yeşil likör.” (Anonim, 2020). *Yeşil çözelti* terimi İngilizcede *green liquor* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Dağıtım

Yeşil pazarlamanın önemli bir unsuru olan *yeşil dağıtım*; ürünlerin, üretim noktalarından çıktıktan sonra tüketiciye kadar ulaşmasında dağıtım yapılacak araçların, paketleme ve ambalajlamalar da çevreye zarar vermeyecek şekilde planlanmasını içermektedir (Köksal, 2011; Güleç, 2016).

Yeşil Defter

“Kamuya ait yapım işlerinde bakedişe girecek olan imalat miktarlarının işlendiği defterdir.” (Anonim, 2020). Bir başka tanım ise; Türk gemi inşa sanayinde “*her bakediş döneminde yapılan tüm metrajların toplam miktarlarının yazıldığı defterdir.*” (Daştan, ve Erol, 2011:66).

Yeşil Değerler

Kapitalist toplumlarda gündeme getirilen ve diğer toplumlara da çeşitli düzeylerde yansıyan çevre sorunlarını önceleyen ve bu sorunlar yönelik olarak doğa, felsefe, bilim hatta dini alanda ve yaşamın her alanda geliştirilen değerlerdir.

Yeşil Devrim

“1960’lı yıllarda fazla ürün veren yani buğday ve pirinç çeşitleri gibi üstün verimli tabii bitkileri geliştirilmiş ve ıslah edilerek birçok bölgede yüksek derecede ürün artışı gerçekleştirilmiş olmasıdır.” (Çepel, 1982: 104). Bir diğer tanım ise; Üçüncü Dünya tarımında, gelişkin araç gereç, yoğun gübre kullanımı ve denetimli sulamayla gerçekleşen teknik değişim. (Anonim, 2020). *Yeşil devrim* terimi İngilizcede *green revolution* karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Doku Sistemi

Kente bulunan *yeşil alanların* oluşturduğu sistemdir. Yıldızcı (1982), çalışmasında *yeşil doku sistemini* ikiye ayırmış olup; 1) Dağınık Yeşil Alanlar ve 2) Yeşil Bandlar Sistemi’dir

Yeşil Dönüşüm

Bina yapımlarında sadece ekonomik ölçütleri esas almayıp ekonomik ölçütlerin yanı sıra bina yapımının doğaya, ekosistemlere veya çevreye etkilerini de ölçüt olarak yapılan *yeşil binaların* toplam bina sayısındaki artış *yeşil dönüşümdür*. *Yeşil dönüşüm* ifadesi bu anlamıyla çeşitli kaynaklarda kullanılmıştır (Şentürk, 2014). Ayrıca yeşillenme kavramına bakınız.

Yeşil Düşünce

Batı yaşam tarzının fosil yakıtlara bağlı evrilmesine koşut ekonomik büyümesi ve kültürel değişimlerinin yarattığı çevre sorunlarına karşı kendi içinden geliştirdiği ve dünyaya yayılan düşünce. “*Yeşil düşünce çerçevesindeki büyüme ve kalkınma eleştirisi refah algısına, paraya ve maddi zenginliğe verilen değere yönelik radikal bir eleştiridir*” (Şahin, 2017:23).

Yeşil Ekonomi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yapılan tanıma göre; “*Yeşil ekonomi; ekonomi, toplum ve çevre arasındaki hayati bağlantılar besaba katılırken üretim ve tüketim süreçlerinde kirliliğin*

azaltılmasına, kaynakların, malzemelerin ve enerjinin etkin bir şekilde kullanılmasına katkıda bulunan; ekonomileri yeniden canlandırılacak, çeşitlendirecek, iyi istihdam olanakları yaratacak, sürdürülebilir ticareti teşvik ederken yoksulluğu azaltacak, gelir dağılımındaki eşitliği artıracak bir oluşumdur.” (Üner, 2017:7). Diğer bir tanımda ise *Yeşil ekonomi*; “1) İnsanın doğa üzerinde yıkıcı müdahalelerini en aza indirmeyi ve bu sayede dünyadaki canlı yaşamın ve insan uygarlıklarının kalıcı olmasını sağlamayı amaçlayan; 2) ekonomik büyüme ve kalkınma dogmasını reddeden; 3) “küçük güzeldir” anlayışı çerçevesinde devasa ölçeklere karşı toprağa yakın, doğayla uyumlu ve insani ölçekte üretim-tüketim ilişkilerini temel alan ekonomik anlayıştır” (Şahin, 2012:24).

Yeşil Elektrik

“Fosil yakıtlar yerine elektriğin yenilenebilir kaynaklardan kullanımını yoluyla üretilmiş elektrik” (Anonim, 2011:51).

Yeşil Eleman

Yeşil örtüyü oluşturan öğelerden her biridir. Örneğin “en küçük yeşil eleman olan ağaçlar”dır (Ceylan, 2007:1).

Yeşil Enerji

İnsanlığın enerji ihtiyaçlarının sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde atıksız ve doğayla uyumlu olarak üretilen enerji (Kurucu, 2015).

Yeşil Ev Krediler

Yeşil bankacılık uygulamaları kapsamında bankalar *yeşil ev kredileri* vermektedir (Bingül ve Türk, 2019). *Yeşil ev kredileri*; mevcut binaların yeşillenmesini desteklemek ya da ev yapımında *yeşil malzemelerin* temininde, binalarda enerji verimliliğine yönelik uygulamalar ya da yeşil binaların alımı için tüketicileri desteklemek için verilen kredilerdir. *Yeşil ev kredisi* terimi Türkçede de kullanılmaktadır (Bingül ve Türk, 2019).

Yeşil Finansman

Yeşil finansman yeşil bankacılığın bir parçasıdır (Bingül ve Türk, 2019). *Yeşil finansman*; kaynakların verimli kullanımı ve düşük kirlilik yaratan yatırım ve üretimleri gerçekleştirmek için bankaların sağladığı ekonomik imkânlardır.

Yeşil Fişler

Yeşil alan üzerine yapılan çalışmalarda ilin ilçelerine göre *yeşil alan* durumlarını belirtmek için bilgilerin yazıldığı çizelgeler. Örneğin “*kenin yeşil alan durumu her ilçe için düzenlenen yeşil fişlerde gösterilerek kişi başına düşen yeşil alan miktarları belirlenmiştir*” (Öztürk, 2004: 11). Bu terim son derece sınırlı kullanılmaktadır.

Yeşil Fiyat

Yeşil tüketicilerin yeşil ürünlere ödediği para miktarıdır.

Yeşil Girişimcilik

Yeşil girişimcilik; yeşil ekonomi kapsamında yeşil işlere girişmeyi tercih etme.

Yeşil Gübre

Yeşil gübre; “*Pulluk ile toprağa karıştırılan yeşil bitkilerin teşkil ettiği gübreye denir*” (Chenchine, 1946: 285). Bir diğer tanım ise; “*Organik madde ve verimliliği arttırmak gayesiyle toprağa gömülen ve çok defa bir mahsul olan yeşil materyal*” (Beyce ve Özus, 1961:58). *Yeşil gübre* İngilizcede *green manure* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Gübreleme

“*Bakla, bezelye, fiğ gibi bitkiler ekilir ve sonra sürülerek toprağa karıştırılarak toprağın besin maddesi içeriğinin artırılması işlemidir*” (Çepel, 1982: 103). Toprakta gerekli organik maddeyi sağlamak amacıyla yetiştirilen bitkilerin, gelişmelerinin belirli bir devresinde ve henüz yeşil halde iken sürülerek toprak altına getirilmesidir (Kasap, 2011). Bir diğer tanıma göre; “*Toprakta gerekli organik maddeyi sağlamak amacıyla yetiştirilen ve bol vejetatif aksam meydana getiren bitkilerin, gelişmelerinin erken yeşil devresinde iken, örneğin, yem bezelyesinde %10 çiçeklendiği zaman veya turpgüllerin rozet dönemlerinde, sürülerek toprak altına alınması ile yapılan gübreleme şekli.*” (Anonim, 2020). *Yeşil gübreleme* İngilizcede *green manuring* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Güven

“*Bir ürün ya da hizmetin çevresel performansının yeterliliğine olan inançla o ürün ya da hizmete duyulan isteklilik olarak ifade edilmektedir*” (Koçer ve Delice, 2017:10).

Yeşil Harcama

Gerek bireysel gerek şirket gerekse kamu olarak *yeşil ürünleri* (veya eko-etiketli ürünleri) temin etmek için yapılan harcamadır.

Yeşil Hareket

“*Çevrenin korunması, toplumsal adalet ve demokratik katılım gibi çeşitli ilerici yaklaşımları bulan barışçı hareket.*” (Budak, 2005:835). Diğer tanım ise; “*1970’lerden sonra siyasallaşan yeşil hareket, çevre kirliliği, canlıların yok oluşu, ozon tabakasının delinmesi gibi ekolojik bozulmaları, ekonomik ve politik sistemin yarattığı sorunlar olarak tespit etmekte, doğanın korunması yanında toplumsal, ekonomik ve politik konuları kapsayan öneriler sunan bir hareket*” (İnmez, ve Turgay, 2017:171).

Yeşil Hastane

“Çevre dostu bir yerleşim yeri seçmek, sürdürülebilir ve verimli tasarımlar kullanmak, doğa dostu yapı malzemeleri ve ürünleri satın almak, inşaat esnasında çevreye duyarlı olmak ve çevreye duyarlılığı hizmet sürecinde de devam ettirmek gibi seçeneklerden en az birini karşılayan hastane” (Terekli ve ark., 2013:40).

Yeşil Hedefleme

Herhangi bir firmanın yeşil pazarlama yapma konusunda gerçekleştirmesi gereken ilk evre yeşil hedeflemedir (Güleç, 2016). *Yeşil hedefleme*, bir firmanın yeşil olan ürünlerin üretimini yapması, yeşil olmayan ürünlerin üretimine de devam edilmesi, yeşil olan ürünlerin üretiminin çevreci tüketiciler için düşünüldüğü *yeşil pazarlamanın* ilk evresi.

Yeşil İhale

Kamu idaresi tarafından *yeşil satın alma* kapsamında yapılan ihaledir.

Yeşil İklim Fonu

Paris Anlaşması kapsamında iklim değişikliğinden en çok etkilenen ve bununla mücadele edebilme kapasitesi en düşük ülkelerin mücadele kapasitesini arttırmak için tasarlanan fon (Mazlum, 2019).

Yeşil İmaj

Yeşil pazarlamayı benimseyen şirketlerin bunun gereği olarak şirketlerinin çevre sorunlarına karşı duyarlılıklarını pekiştirecek her türlü faaliyet sonucunda oluşturdukları imajdır. Örneğin yeşil olmaya karar veren şirketlerin okullarda düzenledikleri çevre konulu faaliyetler aynı zamanda *yeşil imajını* pekiştirmektedir. *Yeşil imaj* terimi Türkçede de kullanılmaktadır (Uydacı, 1999).

Yeşil İşler

UNEP göre *yeşil işler*, “tarımsal çalışmalar, üretim, araştırma-geliştirme (Ar-Ge), idari ve genellikle çevresel niteliği koruyarak yeniden yapılandırmaya yönelik katkı sağlayacak hizmet aktiviteleri ortak tanımlanmıştır” (Üner, 2017: 10).

Yeşil Kadastro

“Kentlerdeki ağaçların envanterinin konum bilgisi üzerine oturtularak kayıt altında tutulduğu coğrafi sistemler.” (Anonim, 2020). *Yeşil kadastro* Türkçeye yeni giren kavramlardan biridir. *Yeşil kadastro* terimi İngilizcede *green cadastre* terimi yerine kullanılmaktadır.

Yeşil Kalp

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; *Yeşil kalp* sistemi ise “bölgesel ölçekte kentleri birbirlerine bağlayan birleştirici bir

merkezi *yeşil alandır*” (Kurtaslan ve Yazgan, 2005). İngilizcede *green heart* karşılığı olarak *yeşil kalp* terimi kullanılmıştır (Öztürk, 2004; Kurtaslan ve Yazgan, 2005).

Yeşil Kama

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; *Yeşil kama* sisteminde, kentin belirli yönlere gelişimi koşut olarak kent içine uzanan akarsu ve vadi gibi çizgisel doğal ortamların varlığına bağlı olarak yeşil dokunun kent dışından içeriye doğru kesintisi oluşturulmasıdır (Öztürk, 2004; Yeşil, 2006). İngilizcede *green wedge* teriminin karşılığı olarak *yeşil kama* terimi kullanılmaktadır (Öztürk, 2004; Yeşil, 2006).

Yeşil Kapitalizm

Kapitalist sistemin geldiği noktada çevre sorunları, iklim tartışmaları, artan enerji fiyatları, Ortadoğu'nun enerji jeopolitiği ve güvenliği bakımından sıkıntılar yaşanmaktadır (Üner, 2017). *Yeşil kapitalizm*; Kapitalist düzenin yaşanan çevre sorunlarına karşı bünyesine çevreye duyarlı eklemeler yaparak yeşile duyarlı bir görüntü verdiği haldir.

Yeşil Kayaç

“*ultrabazik, (yani mineralojik tertibi bakımından bazalt cinsinden olan) kayalardan, kırmızı veya yeşilimsi silisli sedimanlardan, çeşitli şist, marn ve grelerden müteşekkül olan kütleler*” (İlhan, 1962:416). Madencilikte yeşil sözcüğünün geçtiği diğer terimler ise; *Yeşil kayaç serisi*, *Yeşil seri*, *Yeşil kayaç zonu* veya *Yeşil zon*'dur (İlhan, 1962).

Yeşil Kemer Sıkma

Yeşil kapitalizm yaklaşımına göre; “iklim meselesini uluslararası-iktisadi bir sorun olmaktan bir sosyal sorun haline indirgemekte, fosil-temelli ekonomilerden *yeşil ekonomilere* geçişteki sosyal ve finansal yükün yine çalışan sınıf üzerine dayatılması sonucunda” uygulanacak politikaları Eko-Marksizm düşünürler “*yeşil kemer sıkma*” politikası olarak ifade etmektedirler” (Üner, 2017: 15).

Yeşil Konular

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra kapitalist toplumlarda daha derinden hissedilen çevre, ekosistemler, arazi veya dünya ölçeğinde yaşanan çevre sorunlarının mevcut durumu, çözüm önerileri, siyaseti, ekonomisi, felsefesi gibi konulardır. *Yeşil konular* ifadesi Türkçede de kullanılmaktadır (Uydacı, 1999).

Yeşil Kredi Kartı

Yeşil bankacılık uygulamaları kapsamında *yeşil kredi kartı* uygulaması yapılabilmektedir. *Yeşil kredi kartı*; “Bankanın verdiği kredi kartının kapsamında yapılan harcamaları belirli bir kısmının kâr amacı gütmeyen

çevre dostu bir fona bağışta bulunulan karttır” (Bingül ve Türk, 2019: 87).

Yeşil Kuşak

Şehirlerin etrafında çevre oluşturulan *yeşil alanlar*dır (Özta, 1968; Pamay, 1978a). *Açık ve yeşil alanların* harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; “*Yeşil kuşak*; kentin çevresini kuşatıp yerleşim alanını kesintisiz çevreleyen ve böylece kentin kontrolsüz gelişimini önleyen bir *yeşil alan* uygulamasıdır” (Öztürk, 2004; Yeşil, 2006). *Yeşil kuşak* terimi İngilizcede *green belt* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır (Öztürk, 2004; Yeşil, 2006). Türkçede *yeşil kuşak* terimi kent ormancılığı kapsamında da kullanılmaktadır (Atay, 1988).

Yeşil Kuşak Projesi

1) Kentlerin çevresine oluşturulmak istenen *yeşil kuşak*ın gerçekleştirilmesi için hazırlanan proje.

2) *Yeşil kuşak projesi*; "İslam'ın komünizme karşı bir kalkan olabileceği" görüşüne dayanarak (Erhan, 2003) “Soğuk Savaş yıllarında ABD'nin Sovyetlere karşı geliştirdiği, Sovyetlerin yayılmasını ve efsanevi sıcak denizlere inme politikasını engellemek için oluşturduğu, başta askeri, kültürel, dini ve ekonomik çok yönlü bir projedir” (Çağlar, 2017).

Yeşil Kütüphane

Yeşil kütüphane; “sürdürülebilirliği teşvik eden, çevreye duyarlı ve daha az karbon ayak izi oluşturacak şekilde faaliyet gösteren kütüphanedir” (Akbulut ve ark., 2018:207). *Yeşil kütüphane* terimi *green library* karşılığı olarak kullanılmaktadır. *Yeşil kütüphane*; genelde doğaya özelde yaşadığı ortama karşı duyarlı olma anlayışıyla kurulma aşamasında *yeşil bina* ile başlayan hizmet aşamasında yaptığı faaliyetlerinde sürdürülebilirliğe gözetken, daha az kirlilik yaratmaya ilke edinmiş kütüphane anlayışıdır.

Yeşil Kütüphane Hareketi

Antonelli (2008)'e göre “Kütüphanelerin çevre sorunlarıyla ilgilenmeye başlamalarının sonucunda, 1990'lı yılların başında *Yeşil Kütüphane Hareketi* başlamıştır” (Akbulut ve ark., 2018:206). *yeşil kütüphane hareketinin* başlamasıyla birlikte *yeşil kütüphaneler* konusundaki literatür gelişmeye ve bunun sonucunda konuyla ilgili farkındalık artmaya başlamıştır. 1971-2012 yıllarını kapsayan *Yeşil Kütüphaneler Bibliyografyası* (Project The Green Library) 218 yayın içermektedir (Akbulut ve ark., 2018:206). “2008 yılında *Kütüphane Dernekleri ve Enstitüleri Uluslararası Federasyonu* (The International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA) bünyesinde *Çevre, Sürdürülebilirlik ve Kütüphaneler* (Environment, Sustainability and Libraries –ENSULIB) *Özel İlgi Grubu* (Special Interest Group) oluşturulmuş olması, 2016

yılından başlayarak ENSULIB tarafından her yıl bir kütüphaneye Yeşil Kütüphane Ödülü verilmesi ve 2018 yılı Kasım ayında bu konuda uluslararası bir toplantı düzenleniyor olması konuya verilen önemin arttığına işaret eden göstergelerdir” (Akbulut ve ark., 2018:206). İngilizce “*The Green Library Movement*” teriminin karşılığı olarak *Yeşil Kütüphane Hareketi* kullanılmaktadır.

Yeşil Liman

Yeşil liman belgesine sahip liman (Bk: *Yeşil Liman Belgesi*)

Yeşil Liman Belgesi

Liman işletmelerinin ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 kalite sistemlerine sahip ve entegre yönetim sistemini kurmuş olması ön şartını yerine getiren, limanlarda yük elleçleme ekipmanlarının çevresel etkilerini azaltmaya yönelik atılacak adımların belirlendiği şartları yerine getirerek alınan ve çevreye karşı duyarlılığının göstergesi olan belge (Danışman ve Özalp, 2015; Köseoğlu ve Solmaz, 2019)

Yeşil Lojistik

Yeşil ürün veya diğerlerinin bir yerden başka bir yere taşınması, depolaması, paketlenmesi/ambalajlanması gibi tüm lojistik faaliyetlerin olumsuz çevresel etkilerini azaltarak yapılan lojistik türüdür (Bolat ve ark. 2011; Güleç, 2016).

Yeşil Meslek

Yeşil ekonomi kapsamında doğa, ekosistemlere veya çevreye zarar vermeyen veya zararı azaltan mevcut meslekler (orman mühendisliği, biyoloji gibi) ya da yeni oluşan mesleklerdir (*yeşil yönetim* gibi). Yeni ortaya çıkan *yeşil meslekler* dört temel gruba ayrılabilir: Yenilenebilir enerji, atık işleme, yeşil yönetim ve farkındalık (Üner, 2017).

Yeşil Mimari

Çevre sorunlarını azaltmaya yönelik olarak enerji tasarrufu yapabilen, çevreyi kirletmeyen ve yeşille doğrudan ilişki kurabilen, bitkiler yardımıyla ısı dengesini sağlayabilen, rüzgarı kontrol edilebilen ve hava kirliliği azaltabilen, yeşilin mimariye eklendiği, adeta binayı oluşturan bileşenlerden biri olarak kabul edilmesi; makina veya elektrik tesisatı gibi kurgunun vazgeçilemez bir parçası yapılmış yaklaşımdır (Bütüner, 1993). *Yeşil mimari* anlam olarak hem *yeşil yapı* hem de *yeşil mimarlık* anlamına dönüşmüş olabilir. *Yeşil yapı yeşil binayı* kapsasa da daha geniş anlama sahiptir.

Yeşil Mimarlık

“Çevre sorunlarının giderek önem kazanması nedeniyle enerji tasarrufuna duyarlı, etkin yalıtım yanlısı, güneş

ışınlarından yararlanan, olabildiğince dönüştürülebilir gereç kullanan mimarlık anlayışı.” (Anonim, 2020).

Yeşil Nokta

Bir işletmenin ambalaj atıklarının geri kazanımı ile ilgili yasal yükümlülükleri yerine getirme ifadesi.²

Yeşil Olgunluk Dönemi

“Keten bitkisinin yeşil olup çiçeklerinin bir kısmı açarken bir kısmının kapsül bağlamaya başladığı ve bu dönemde basat edilen saklardan elde edilen liflerin yumuşak tutumlu, ancak düşük mukavemetli olduğu dönem” (Anonim, 2020). Bu terimin eş anlamlısı olarak yeşil-olum devresi terimi de kullanılmaktadır. Yeşil-olum devresi; “Keten bitkisi bu devrede henüz yeşil olup çiçeklenme sona ermek üzeredir ve kapsül oluşumu başlamış, keten lifinin en kaliteli olduğu devredir.” (Koçak, ve Bayraktar, 2011).

Yeşil Olimpiyat

Olimpiyat organizasyonlarında ve faaliyetlerinde çevreye duyarlılığı esas alan bir yaklaşımla “küresel ısınma, ozon tabakası ve biyolojik çeşitliliğin korunması, zehirli maddelerin engellenmesi, atık, su ve enerji yönetimi”nin (Eryıldız ve Aydın, 2005:107-108) yapılmasıdır. Bu konuda ilk örnek Sidney 2000 yaz olimpiyatlarıdır (Eryıldız ve Aydın, 2005).

Yeşil örgü

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre Yeşil örgü; açık ve yeşil alanların birbiriyle bağlantı olarak tesis edilmesidir (Öztürk, 2004). Yeşil örgü İngilizcede green network ve green web terimleri yerine kullanılmaktadır (Öztürk, 2004). Yeşil örgü terimi bazı yayınlarda ise yeşil örgün olarak kullanılmaktadır (Yeşil, 2006).

Yeşil Örtü

Herhangi bir yerin üzerinde birliktelik oluşturmuş bitkilerle kaplı kısmı veya alandır.

Yeşil Paketleme

“Çevreye duyarlı paketleme uygulamalarında, gereksiz paketlemenin azaltılması, çevre dostu paketleme malzemelerinin kullanılması, bir defadan fazla kullanılabilen paketlemedir.” (Yücel ve Ekmekçiler, 2008: 330).

Yeşil Paylaşım

Bir kişi, şirket veya kurumun facebook, instagram ve twitter hesaplarında çevreyi koruyucu ve destek sağlayıcı, doğal kaynakların korunması için

harekete geçen, doğanın korunması ve dengesine yardımcı olan paylaşımlar (Kaya, 2018).

Yeşil Pazarlama

Amerikan Pazarlama Derneğine göre; “Yeşil Pazarlama; kirlilik üzerine pazarlama çalışmaları, enerji tüketimi ve tükenbilir kaynaklarını tüketiminin olumlu ve olumsuz yanlarını inceleyen bilim dalıdır” (Uydacı, 1999:78). Yeşil pazarlama terimi Türkçede özellikle 1990’lı yıllardan sonra kullanımı artmıştır.

Yeşil Reklam

Kişilerin çevre sorunlarına yönelik daha duyarlılığına bağlı olarak, satın alma kararlarını etkilemek amacıyla tüketiciye yapacağı harcamayla çevreye zarar vermeyeceği ya da çözümüne katkı sağlayacağı algısını teşvik eden reklamlardır. Bundan dolayı da yeşil reklamlar; 1) ürünle çevre sorunu hakkında ilişkiyi içermeli, 2) yeşil yaşam destekleyen ve 3) çevresel sorumluluk imajını içermelidir (Köksal, 2011).

Yeşil Reklam Paradoksunu

“Yeşil tüketimi savunan yeşil reklam, aynı zamanda çevrecilerin doğal olarak karşı olduğu fazla tüketimi, daha fazla teknoloji kullanımını ve daha fazla ekonomik büyümeyi de teşvik etmiş olmasıdır (Köksal, 2011: 2).

Yeşil Satın Alma

“Avrupa Komisyonu’nun Daha İyi Bir Çevre için Kamu Alımları başlıklı bildiriminde “aynı temel işleve sahip mal, hizmet ve yapım işleri arasında, yaşam döngüsü boyunca benzerlerine kıyasla daha az çevresel etkisi olan mal, hizmet ve yapım işlerinin kamu idareleri tarafından satın alınma süreci,” olarak tanımlanır (Anonim, 2011:12).

Yeşil Sektör

“Yenilenebilir enerji, yapı, ulaşım, geri dönüşüm, gıda ve tarım, ormancılık ve turizm gibi sektörler “yeşil sektörler” denilmektedir” (Üner, 2017:103).

Yeşil Sözleşme

Kamunun yeşil satın alımları esnasında yaptıkları sözleşmedir. Yeşil sözleşme örnekleri olarak; “Enerji verimli bilgisayarlar, sürdürülebilir keresteden yapılmış ofis mobilyaları, az enerji tüketen yapılar, geri kazanılmış kağıt, çevre dostu temizlik ürünleri kullanan temizlik hizmetleri, elektrikli, hibrid ya da düşük salımlı araçlar, yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen elektrik” gibi (Anonim, 2011:4).

Yeşil Su

Yerçekimine karşı toprakta tutulan sudur. Toprakta bulunan su tanımlamaları içinde yeşil su

² https://www.cevko.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=116&lang=tr (Erişim tarihi; 04.02.2020)

ifadesi son yıllarda kullanılmaktadır (Anaç ve ark., 2011). Söz konusu *yeşil sıyın* diğer anlamı ise; “*Kabuklu ve yumuşakça larvası ve balık larva ve yavrularının yetiştiriciliğinde kullanılan, kaplarda veya havuzlarda üretilen fitoplankton.*” (Anonim, 2020).

Yeşil Su Ayakizi

Herhangi bir bitki ürününü yetiştirilmesi için bitkinin kullandığı toplam yağış suyu miktarıdır.

Yeşil Şartlar /Yeşil Şartname

Kamu idaresinin *yeşil satın alım*da alınacak ürün veya hizmetin doğaya duyarlılığı içeren sınırların konulmasıdır. Böylece *yeşil şartnameler* hazırlanmış olur. Örneğin Estonya’da Çevre Bakanlığının temizlik için yeşil şartlar belirlemiş ve uygulamada 2010 yılında temizlik hizmetleri için açtığı ihalenin teknik şartnamesinde aşağıdakilere yer vermiştir:

“-Temizlik hizmetlerinin ISO 14001 ya da eşdeğeri bir sertifika ile uyumlu olması,
-Tüm plastik torbaların biyobozunur olması,
-Atıkların gruplanması (paketleme, organik atık, vb.),
-Tuvalet kâğıdı ve kâğıt havluların dönüştürülmüş kâğıttan üretilmiş olması”dır (Anonim, 2011:25).

Yeşil Tedarik Zinciri

“Ürün geri dönüşümü ya da kullanımı zararlı maddelerin azaltımı, kaynak tasarrufu, yeşil dizayn gibi ürünün tüm yaşamı boyunca, çevresel etkisini minimize etmeyi amaçlayan hareketleri içeren geleneksel tedarik zincirinin genişletilmiş şeklidir” (GÜZEL, 2011:12). *Yeşil tedarik zinciri* terimi İngilizcede *green supply chain* terimi yerine kullanılmaktadır.

Yeşil Terimler

Dünyada ölçeğinde yaşanan çevre sorunlarına bağlı olarak doğa ve çevre konularında bilinçlenen kişilerin geliştirdiği *yeşil düşünce*, *yeşil ekonomi*, *yeşil siyaset* gibi konularda kullanılan terimlerdir.

Yeşil Tutundurma

Tutundurma yöntemleri *yeşil pazarlama* anlayışı çerçevesinde yapılmalıdır (Güleç, 2016). *Yeşil tutundurma*, *yeşil bir ürünün* tüketici tarafından alınmasının çeşitli *yeşil stratejilerle* sağlanmasıdır. *Yeşil tutundurma* terimi Türkçede kullanılmaktadır (Utkutuğ, 2011; Güleç, 2016).

Yeşil Tüketici

Odabaşı’na 1992’ye göre; “Satın alma güçlerini çevreyi korumak amacıyla kullanan tüketicilere “yeşil tüketici” denilmektedir” (Ayyıldız ve Genç, 2008: 506). *Yeşil tüketici*; çevre bilinci yerleşmiş kişilerin herhangi bir tüketimi tercihlerinde, “dünya, çevre ve bunların sakinleri için doğal ve pozitif hareket eden insan”

(Uydacı, 1999: 101). *Yeşil tüketici* yaptığı ürün ve hizmet alımlarıyla doğa korunmasına katkı veya doğaya zarar vereceği konusunda çeşitli düzeyde bilgi sahibi olan ve buna göre davranan tüketicidir.

Yeşil Ürün

Tüketicilerin ihtiyaç ve isteklerini tatmin edebilen, enerji ve kaynakları koruyan ve devamlılığını sağlayan, insanlara, doğal hayata ve diğer ülkelere zarar vermediği konusunda halktan kabul gören ürün (Köksal, 2011:21). *Yeşil ürün* terimi yerine *ekolojik ürün* (Çakmak ve Özkan, 2016) terimi de yaygın olmamakla birlikte kullanılmaktadır. Bakınız *basit yeşil*, *genişletilmiş yeşil ürün* ve *tüm yeşil ürüne*.

Yeşil Vergi

Yeşil ekonomi kapsamında “*kirlilik vergisi ve yeşil vergi gibi kavramlarla da ifade edilen ve çevrenin korunması açısından pozitif etkiye sahip olan çevre vergileri kapsamında çevreyi kirlüten kişi veya mallar üzerine uygulanan vergilerdir. Bu uygulamanın temelinde kirliliğe sebep olanın söz konusu kirliliğin ortaya çıkardığı maliyetleri yüklenmesi vardır.*” (Şentürk 2014:91).

Yeşil Yakalı

Yeşil işler kapsamında ilgili teknolojilerdeki mühendislik ve temel bilimler alanları dışında ağırlıklı etkisinin, tarım, imalat, inşaat ve yönetim gibi birçok farklı sektörde karbon izdüşümünün azalmasına katkıda bulunan çalışanlar (Ünver, 2017).

Yeşil Yem

“Erken çiçeklenme evrelerinde elde edilen baklagil veya buğdaygil yemleri, hayvanlara otlatılarak veya biçilerek yedirilen doğal veya suni çayır-mera otları, hasıllar ve kök-yumru yemlere ait dal ve yapraklardan oluşan yemler.” (Anonim, 2020). *Yeşil yem* İngilizcede *greenfeed* karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Yeni Düzen

Dünyanın girdiği krizler yeni düzenlerin kurulmasına neden olduğu gibi *yeşil ekonomi* “2008-2009 krizinden sonra ülkelerin içine düştüğü ekonomik, ekolojik ve siyasal krizi aşmanın önemli iktisadi politika araçlarından biri olarak ele alınmaya başlanmıştır” (Yalçın, 2016:8). *Yeşil Yeni Düzen* uluslararası kuruluşlar tarafından da desteklenmektedir. Örneğin; “*Birleşmiş Milletler Çevre Programı’nın 2011 tarihli raporunda Yeşil Yeni Düzen’in küresel ölçekte üç temel amacı olduğu vurgulanmaktadır. Bunlar; (i) dünya ekonomisinin yeniden canlanmasına, iş kayıplarının önlenip yeni işlerin yaratılmasına ve toplumun kırılğan kesimlerinin korunmasına katkı sağlamak, (ii) ekonomiyi sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme modeline göre şekillendirip, mutlak yoksulluğun ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak,*

(iii) ekonomilerin karbon bağımlılığını düşürüp ekosistemlerdeki bozulmayı yavaşlatmak” (Yalçın, 2016: 8).

Yeşil Yeşilciler

Titterington ve ark (1996) tarafından *yeşil tüketici* sınıflandırmasında kullanılan *yeşil yeşilciler*; “Çevre sorunları konusunda görece daha az aktiftirler. Ancak doğa dostu ürünleri satın alma konusunda daha isteklidirler. Eğitim ve gelir seviyeleri gerçek mavi yeşillere göre nispeten daha düşüktür.” (Köksal, 2011: 8).

Yeşil Yıldız Belgesi

“Çevreye duyarlı konaklama tesislerine belirlenen kriterlere uymaları koşuluyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen, turizm işletmesi belgelerindeki yıldızların yeşil olarak gösterildiği ve plakalarının üzerinde çevreye duyarlı tesis ibaresinin yazıldığı belge (Anonim, 2020). *Yeşil yıldız belgesi* terimi İngilizcede kullanılan *green star certificate* terimi karşılığı olarak kullanılmaktadır. Konaklama tesislerinin çevreye duyarlılıklarının *yeşil yıldız belgeyle* ortaya konulması 2008 yılında başlanılmıştır (Saçılık ve Çevik, 2014).

Yeşil Yol

Yeşil yol kavramı *yeşil örgü* içinde öne çıkan bir terimdir. Kent içinde *yeşil örgüyü* oluşturulmasında kullanılabilir, insanlara hem rekreasyon hem de korumayı bir arada sunabilen, kent içindeki ihmal edilmiş ve düzenlenmemiş kentsel su kıyıları, kanal, terk edilmiş tren yolları ya da doğal nehir ve dere boyları ve sırtlarınca uzanan doğal hatlar yoluyla açık ve yeşil alanları birbirine bağlayan açık alanlardır (Kurdoğlu, 2002; Öztürk, 2004; Yeşil, 2006). İngilizcede *greenways* teriminin karşılığı olarak *yeşil yol* kavramı kullanılmaktadır (Öztürk, 2004). *Yeşil yol* terimiyle *yeşil koridor* terimi eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.

Yeşilci

Çevre sorunlarının çözümüne katkı yapacağı bilinciyle faaliyetlerinde çevreye zarar vermeyen veya mevcut sorunların çözümüne katkı yapacak davranışları tercih eden kişi.

Yeşiller

Yeşiller; “Batı siyasal yaşamında çevre bilinci, demokrasinin kökleşmesi, kişisel ve toplumsal sorumlulukların üstlenilmesi, şiddeti sona erdirmeye, yerinden yönetimi yerleştirme. ataerkine son verme, ayrılıklara saygı duyma ve geleceğin korunması gibi siyasal görüşleri savunan parti ve akımlar.” (Anonim, 2020). *Yeşiller* İngilizcede *greens* teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır (Anonim, 2020).

Yeşiller’in diğer anlamı ise *Avrupa Yeşil Partisi* gibi, *yeşiller partisi* gibi partilere mensup olan ya da bu partilere yakın olan kişiler.

Yeşiller Partisi

Yeşil hareketin siyasal sistemlerde yer aldığı isim *yeşiller partisi*dir. “20. yüzyılın son çeyreğinde çevre hareketlerinin, sosyalist ve kapitalist ekonomik gelişmenin hakimiyetine karşın muhalefet olarak ortaya çıkmış tek siyasal hareket “*Yeşiller Partileri*”dir. *Yeşil düşünce*, sorunları çözebilmek için oluşturulmuş klasik anlayışın dışına çıkarak mevcut ekolojik sisteme ve değerlere eleştiriye ağırlık vererek, çevre korumacılığı değil, insanların içinde yaşadıkları doğal, kentsel, toplumsal çevrenin ve bu çevreyle ilişkilerin niteliğinin gelişiminin tartışıldığı bir platformdur. *Yeşiller Partisi*’nin temelinde, özgürleştirici bir çevrenin sorgulanarak, bütünlükçü bir eleştiri ile programının oluşumu söz konusudur” (Üste, 2015: 43).

Başlıca *yeşil partileri* olarak; *Alman Yeşil Partisi*, *Fransız Yeşiller Partisi*, *İngiliz Yeşil Parti* verilebilir. Türkiye’de *Yeşiller Partisi* (1988-1994) 6 Haziran 1988 tarihinde kurulmuştur (Üste, 2015: 49). Daha sonra Türkiye’de *Yeşiller Partisi* (2008) Türk siyasal yaşamının 57. partisi olarak kurulmuştur (Üste, 2015: 50). *Yeşiller Partisi*, 25 Kasım 2012 tarihinde kapatıldı, Eşitlik ve Demokrasi Partisi ile birleşilerek, *Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi* kuruldu.

Yeşilleşme veya Yeşillenme

1) İnsanların, kurumların veya şirketlerin faaliyetlerinde ekonomik ölçütlerinin yanı sıra doğaya etkilerinin de ölçüt olarak kullanılması ve toplam faaliyetlerde bu yaklaşımın artmasıdır. Bu dönüşüm sürecine *yeşilleşme* veya *yeşillenme* yerine *yeşillenmek* (Köksal 2011:17; Bingül ve Türk, 2019), bazen de *yeşilleştirme* (Utkutuğ, 2011) kavramı kullanılmaktadır.

2) *Yeşillendirme* terimi; bir yerleşim yerinin *yeşil alan* miktarını arttırmaya yönelik olarak bitkilen-dirilmesini ifade eder (Chenchine, 1946: 312).

3) *Yeşillenme* teriminin bir başka anlamı ise; “*Bitkilerde normalde klorofil olmayan beyaz veya renkli olan dokuların, örneğin, çiçek taç yapraklarının, yeşil olma durumu veya koşulu; eşanlam: viresens.*” (Anonim, 2020). Bu anlamıyla *yeşillenme* terimi İngilizcede *virescence* terimini karşılığı olarak kullanılmaktadır (Anonim, 2020).

Yeşillik

Yeşillik ifadesi herhangi bir alanın üzerinde bitki bulunduğuna gönderme yapar. Örneğin 2433 Sayılı ve 21 Haziran 1933 tarihli Belediye yapı ve yollar kanununda üzerinde bitkilerin (ot, çalı veya ağacın

çeşitli bileşenleri) bulunduğu yerler anlamında olup bu yerlerin belediyelere bırakılması konusunda düzenleme yapılmıştır.

Yeşillik Mimarisi

Park ve Bahçe Sanatı isimli eserde *yeşillik mimarisi* terimi kullanılmaktadır (Chenchine, 1946:229). *Yeşillik mimarisi* peyzaj mimarisi anlamında kullanılmıştır. Hatta *yeşillik mimarisi* kendi alanına özgü inşaat işleri (taş inşaatı, teras veya heykel gibi) de belirtilmiştir (Chenchine, 1946: 229). Metinde *yeşillik mimarı* ifadesi kullanılmamış olsa da *yeşillik mimarisini* gerçekleştirenler için *yeşillik mimarı* ifadesi kullanılabilirliği aklı yatkındır. Fakat metinde park mimarı ve bahçe mimarı terimleri kullanılmıştır (Chenchine, 1946:281; 301). Bunun yanı sıra inşaat mimarlığı ile park mimarlığını ayırmakta olup uyumlu çalışması tavsiye edilmiştir (Chenchine, A., 1946: 281). Bu terimin kullanımı günümüzde bulunmamaktadır. Peyzaj mimarlığının Türkçede kökenlerinin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

Yeşil-Sarı Olgunluk Dönemi

“Keten bitkisinde sakların sarardığı, kapsüllerin tamamıyla oluşup çatlamaya başladığı fakat olgunlaşmadığı, ketenin basat edilmesi halinde yağ veriminin düşük, yumuşak ve sağlam lif veriminin yüksek olduğu dönem.” (Anonim, 2020). Bu terimin eş anlamlısı olarak *yeşil-sarı olum devresi* terimi de kullanılmaktadır. *Yeşil-sarı olum devresi*; “Keten bitkilerinin alttan yukarıya doğru sararmaya başladığı, alt yapraklarda dökülmeler başlamış, kapsüller içerisinde de tohumlar çimlenme kabiliyetlerini kazanacak kadar gelişmiş, yağ oranları benüz düşük, keten saplarının lif verimi yüksek olduğu gibi benüz odunlaşmamış ve yumuşak durumdaki liflerin kalitesi de çok üstün olduğu dönem.” (Koçak ve Bayraktar, 2011).

Yeşilşist

Yeşil kayaçlardan biri olan yeşilşist veya yeşil şist; “İçerdiği klorit, serpantin ve epidot minerallerinden yeşil rengini alan, ayrıca albit, ortoz, ak mika, kalsit, talk, aktinolit ve aksesuar mineral olarak kuvars ve uvarovit içeren, düşük sıcaklık ve basınç koşullarında, bölgesel başkalaşım sonucu oluşmuş yeşil renkli yapraklanmalı başkalaşım kayacı.” (Anonim, 2020). *Yeşilşist* terimi İngilizcede *greenschist* teriminin karşılığı olarak kullanılmakta (Anonim, 2020) bazı Türkçe metinlerde ise yeşil şist olarak kullanılmaktadır.

Zayıf Yeşil Pazarlama

Zayıf yeşil pazarlama stratejisine sahip işletmeler; “yeşil girişimlerini pazarlamak ya da bu aktiviteleri ilan etmek ve duyurmak eğiliminde olmayan, maliyetlerini azaltmak ve çevreci faaliyetlerle maliyetlerinde gerçekleştirecek düşüşle rekabet avantajı elde eden, kendilerini doğa dostu olarak tanıttıkları olurlarsa,

tüketicilerin tüm ürünlerini yeşil olarak algılayacağından ve bunun karlı olmayacağından çekinen, bu nedenle, genellikle doğa dostu aktivitelerini ya da ürünlerinin doğa dostu özelliklerini öne çıkarmaktan kaçınır” (Ginsberg ve Bloom, 2004 atfen Köksal, 2011:18). İngilizcede *lean green* teriminin karşılığı olarak *zayıf yeşil* (Köksal, 2011) pazarlama ve *yalın yeşil* (Utkutuğ, 2011) pazarlama terimleri kullanılmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Türkçede yeşil sözcüğünü içeren terimler ve bu terimlerin anlamları çalışmada ortaya konulmuştur. Yeşil sözcüğünün geçtiği terimlerin tamamı bu çalışmada işlenmemiştir. Ancak sınırlı bir sayısı üzerinde çalışılmıştır. Özellikle günümüzde çevre sorunlarının artmasına bağlı olarak geliştirilen yaklaşımlar söz konusu sorunlarla ilgili olması yeşil sözcüğünü bilim dilinin birçok alanına yansımalarıyla sonuçlanmıştır. Bu çalışmada başta peyzaj mimarlığı, orman mühendisliği, ziraat mühendisliği ve mimarlık gibi meslek alanlarından olduğu gibi ekoloji, ekonomi, siyaset bilimi, ahlak, iletişim bilimi ve sosyoloji alanlarında kullanılan bazı yeşil terimlere yer verilmiştir.

Yeşil terimlerin tanımlandığı tarihler göz önüne alındığında orman, tarım ve canlıbilimiyle ilgili kapsamında yapılan daha eski dönemlerde olduğu görülmektedir. Ülkemizde açılan peyzaj mimarlığı bölümlerinden çıkan yayınlarda *yeşil terimlerine* önemli ve belirleyici katkılar yapmıştır. Bununla birlikte, siyaset, ekonomi, felsefe gibi alanlarda tanımlanan veya yeni anlamlar kazanan *yeşil terimler* ise son dönemlerde tanımlanmıştır. Bu ön değerlendirmenin daha açık ve tutarlı hale getirilmesi için daha geniş ve ilk yayınlara yönelik tarama yapılmalıdır.

Çalışma kapsamında verilen *yeşil terimler* çeşitli bilim alanlarında olsa da ortak yönü belirgindir. *Yeşil terimlerinin* ortak yönü çevre duyarlılığına, çevre sorunları ve çözümlerini içeren bilincin hayata geçirilmesidir.

Bu çalışmada toplam 133 terim ve anlamları verilmiştir. Böylece yeşil sözcüğünün çeşitli bilim alanlarında *yeşil terime* dönüştüğü görülmektedir. Çalışmada bütün *yeşil terimler* incelenirse de mevcut 415 yeşil sözcük kullanımına (Bayraktar, 2014; Anonim, 2019a; Anonim, 2020) 103 adet *yeşil terim* eklenmiş olup toplam yeşil sözcüğü kullanımının 518 olduğu belirlenmiştir. Bu sayı diğer listelenecek yeşil terimlerle birlikte daha artacağı düşünülmektedir.

Yeşil teriminin geçtiği çalışmalarda terimler eserlerin girişinde verilmiştir. Doğrudan terim üzerine yapılan çalışmalar ise son derece sınırlıdır. Yeşil terimler üzerine yapılan çalışmalar örnek olarak “Çatı Bahçesi Kavramı ve Terim Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme” isimli çalışmadır. Çalışmada yeşil terimlerden en önemlilerinden biri olan yeşil çatı üzerinde ayrıntılı değerlendirme yapılmıştır (Ekşi, 2014). Dolayısıyla yeşil terimlerin değerlendirilmesi ve çözümlenmesi konusu gelecekte de çalışmaların yapılacağı bir alandır. Bu kapsamda gelecek yıllarda daha detaylı taramaların gerçekleştirilmesi ve konuyla ilgili tanımlamaların belirginleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Akarsu, E., 2009. *İstanbul Örneğinde Mimari Yapıların Bütüncülleştirilmesi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman; Yahya Ayaslıgil, 195 Sayfa.
- Akbulut, M., Alaca, E., Büyükçolpan, T., Cevher, N., Kurbanoglu, S., Soylu, D. ve Yıldırım, B. F. 2018. Üniversite Kütüphanelerinde Yeşil (Çevreci) Yaklaşımlar: Türkiye Genelinde Bir Araştırma. *Bilgi Dünyası*, 19 (2): 203-230.
- Aksoy, Y., 2014. Türkiye’de Yeşil Alanlarla İlgili Yasal Düzenlemeler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13 (26): 1-20.
- Aksoy, Y., 2001. *İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman; Ahmet Cengiz Yıldızcı, 784 sayfa, İstanbul.
- Aksu, V. ve Ulu, F., 2004. *Kentsel Mekanlarda Açık ve Yeşil Alanların Önemi ve Trabzon Kenti Ölçeğinde Değerlendirilmesi*. Doğu Karadeniz Ormanlık Araştırma Enstitüsü, DKOYA Yayın No:21, Sayfa 76-86, Trabzon.
- Anaç, S., Özçakal, E., Memgü, G. P., 2011. Sanal Su Kavramı ve Su Yönetiminde Önemi. *Ege Üniv. Ziraat Fak. Dergisi*, 48 (2): 159-164.
- Andreucci, M. B., 2019. *Çok Paydaşlı Bir Bakış Açısı İle Yeşil Altyapının Ekonomik Değerinin Ortaya Koyulması*. Türkiye Peyzajları 3. Ulusal Konferansı: Yeşil Altyapı, Editör; Meryem Atik, 7-9 Kasım 2019, Bildiriler Kitabı ISBN: 978-605-031-676-6, Sayfa; 15-25, Antalya.
- Anonim, 2020. *TÜBA Terimler Sözlüğü*. <http://www.tubaterim.gov.tr/> Erişim 21.12.2019.
- Anonim, 2019a. *Türk Dil Kurumu Sanal Sözlüğü*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 21.12.2019.
- Anonim, 2019b. *Yeşil Altyapı - Avrupa’nın Doğal Sermayesini Geliştirmek Avrupa Komisyonu Bildirimi*. Çeviren; Senem Tuğ Aksoyek, Doğa Koruma Merkezi, 59 sayfa, Ankara.
- Anonim, 2011. *Yeşil Alım! Yeşil Satın Alım El Kitabı*. Avrupa Komisyonu Yayın Ofisi, 55 sayfa.
- Anonim, 2001. *Gıda Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu Çay Sanayii Alt Komisyon Raporu*. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, DPT: 2640 - ÖİK: 648, 80 Sayfa, Ankara.
- Aşıcı, A. A., 2017. *İklim için Yeşil Ekonomi Politikaları*. İstanbul Politikaları Merkezi, 82 sayfa, İstanbul.
- Atay, İ., 1988. *Kent Ormanlığı*. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Nu: 393/3512, 160 sayfa, İstanbul.
- Ayaslıgil, Y., 1988. Cephe Yeşillendirmeleri, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, B38 (4), 104-111.
- Ayyıldız, H., ve Genç, K. Y., 2008. Çevreye Duyarlı Pazarlama: Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Pazarlama Uygulamaları İle İlgili Tutum ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 505-527.
- Bayraktar, N. (2014). Tarihten Bugüne Yeşil Renk Adının Biçim, Anlam Ve Kavram Alanı. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 10(1): 179-193.
- Beyce, Ö. ve Özus, T., 1961. *Toprak Su Terimleri*. Zemin Matbaası, 189 sayfa, Ankara.
- Bingül, B. A. ve Türk, A., 2019. Türkiye’de Yeşil Bankacılık. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 11 (20): 81-92.
- Bolat, B. H., Bayraktar, D., Öztürk, M., Turan, N., 2011. Yeşil Lojistik Zincirinde Araç Rotalama Problem İçin Bir Model Önerisi. XI. Üretim Araştırmaları Sempozyumu, 23-24 Haziran, sayfa: 536-548.

- Budak, S., 2005. *Psikoloji Sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınları, ISBN: 975-7298-44-1, 1008 sayfa, Ankara.
- Bütüner, H., 1993. Kentsel Çevrenin Şekillenmesinde Alternatif Bir Yaklaşım: "Yeşil Mimari". *Mimarlık*, 254:32-34.
- Ceylan, A., 2007. *Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi Ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Danışman; Yüksel Demir, 165 sayfa.
- Chenchine, A., 1946. *Park ve Bahçe Sanatı*. Çeviren; İsmail Eraslan, Rekor Basımevi, 376 sayfa, İstanbul.
- Çağlar, A., 2017. Küreselleşme Sürecinde Aşırıçılığın Yükselişi. *Hacettepe HFD*, 7(1): 67-76.
- Çakmak, A.Ç. ve Özkan, B., 2016. Üniversite Öğrencilerinin Ekolojik Farkındalıkları İle Yeşil Tüketim Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Perspektifinden Karşılaştırılması: İnteraktif Bir Uygulama. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (8): 3144-3170.
- Çepel, N., 1982. *Ekoloji Terimleri Sözlüğü*. İstanbul Üni. Yayın Nu: 3048, Or. Fak. Yay. Nu: 324, 356 sayfa, Taş Matbaası.
- Danışman, İ. K. ve Özalp, A. G., 2015. Karbon Ayak İzinin Azaltılmasında Yeşil Liman Uygulamasının Rolü: Marport Örneği. *Denizcilik Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 99-116,
- Daştan, İ. ve Gürler, C., 2016. Yeşil Bilgi Teknolojileri Ürün Tercihinde Tüketici Satın Alma Niyetlerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30 (1): 175-188.
- Daştan, A. ve Erol, S., 2011. Türk Gemi İnşa Sanayi İşletmelerinde Muhasebe Bilgi Sistemi: Özellikli Muhasebe İşlemleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1): 59-80.
- Ekşi, M., 2014: Çatı Bahçesi Kavramı ve Terim Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme. *Avrasya Terim Dergisi*, 2 (2):26-35.
- Erhan, Ç., 2003. ABD'nin Orta Asya Politikası ve 11 Eylül Sonrası Yeni Açılımları. *Aylık Strateji ve Analiz e-dergisi*, 9:1-21.
- İlhan, E., 1962. Türkiye'nin "Yeşil Kayaçlar"ı Hakkında. *Bilimsel Madencilik Dergisi*, 2 (7) 415-432.
- İnmez, İ. ve Turgay, F., 2017. Yeşil Hareket ve Sosyal Politika. Editörler: Doğa Başar Sarıipek ve Aslı Güleç Taşdemir, *İdeoloji ve Sosyal Politika*, sayfa; 169-200, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- Gökalp, H. Y., 1990. Yeşil Çay Üretim Teknolojisi ve Ülkemizde Yeşil Çay Üretimi. *Gıda*, 15 (6): 355-358.
- Güleç, H., 2016. *Dış Ticarete Yeşil Pazarlama Etkileri ve Bir Araştırma*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret Anabilim Dalı Uluslararası Ticaret Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman; Özgür Çengel, 85 Sayfa, İstanbul.
- Güngör, M., Saygı, N., Bolat, A., Çaycı, A. D., Tekin, M. A., 2010. *Yeşil Bilişim*. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Sektörel Araştırma ve Stratejiler Dairesi Başkanlığı, 110 sayfa.
- Güzel, D., 2011. *Tedarik Zinciri Bütünleşmesi, Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamaları ve İşletme Performansı Arasında ki İlişki Üzerine Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman; Osman Demirdöğen, 220 sayfa, Erzurum.
- Karali, S., 2001. *Kentsel Mekan İçerisinde Yer Alan Yeşil Alanların Değerlendirilmesi; İstanbul – Ümraniye Örneği*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman; A. Sema Kubat, 187 sayfa.
- Kasap, Y., 2011. *Ekolojik Tarım Bilgisi*. Ravza Yayıncılık ve Matbaacılık, 191 sayfa, Mardin.
- Kaya, F., 2018. Yeşil Paylaşımlar: Yeşil Markaların Sosyal Medya Paylaşımları. *İNİF E-Dergi*, 3(2), 213-233.
- Koçak, N. ve Bayraktar, N., 2011. Türkiye'de Keten Tarımı. *Ziraat Mühendisliği*, 357:13-17.
- Koçer, L. L. ve Delice, T., 2017. Yeşile Boyama Ve Yeşil Güven Arasındaki İlişkide Algılanan Yeşil Riskin Ve Algılanan Tüketici Şüphesinin Aracılık Rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 50: 1-25.

- Koramaz, E.K. ve Türkoğlu, H., 2014. İstanbul'da Kentsel Yeşil Alan Kullanımı ve Kentsel Yeşil Alanlardan Memnuniyet. *Planlama*, 24(1):26-34.
- Köksal, D., 2011. *Çevrecilik ve Yeşil Reklama Yönelik Tutum*. Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Reklamcılık Ve Marka İletişimi Yönetimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman; Yeşim Ulusu, 108 Sayfa.
- Köseoğlu, M. C. ve Solmaz, M. S. , 2019. Yeşil Liman Yaklaşımı: Türkiye Ve Dünya Yeşil Liman Ölçütlerinin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi. *IV. Ulusal Liman Kongresi "Küresel Eğilimler-Yerel Stratejiler"* 7-8 Kasım 2019, 20 Sayfa, İzmir.
- Kurdoğlu, B. Ç., 2002. Yeşil Yol Kavramı, Fonksiyonları ve Önemi. *Kağkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi*, 3(1): 80-86.
- Kurtaslan, B. Ö. ve Yazgan, M.E., 2005. Kayseri Kent Bütünü'nün Açık ve Yeşil Alanlarının Sistem Yaklaşımı İle Değerlendirilmesi. *S.Ü. Müb.-Mim. Fak. Dergisi*, 20 (1): 69-80.
- Kurucu, A.A., 2015. *Yeşil Enerji: Türkiye'nin Potansiyelinin Ve Uygulamalarının Avrupa'dan Örneklerle Karşılaştırılması*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı, Yayınlanmamış doktora tezi, Danışman; Aykut ÇOBAN, 167 sayfa, Ankara.
- Mazlum, S. C., 2019. *Küresel İklim Politikaları*. İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi 2, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, 88 sayfa, Ankara.
- Olgun, B., Kurtuluş, O, Heperkan, H, 2009. Yeşil Binalar ve LEED. *TBMM Makina Mühendisliği Odası Tesisat Mühendisliği Dergisi*, 111: 53-59.
- Özdemir, A., 2009. Katılımcı Kentli Kimliğinin Oluşumunda Kamusal Yeşil Alanların Rolü: Ankara Kent Parkları Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1: 144-153.
- Öztan, Y., 1968. *Ankara Şebri ve Çevresi Yeşil Saha Sisteminin Peyzaj Mimarisi Prensipleri Yönünden Etüd ve Tayini*. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 344, Bilimsel Araştırma ve İncelemeleri: 217, 190 sayfa, Ankara.
- Öztürk, B., 2004. *Kentsel Açık Ve Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması: Kayseri Kent Bütünü Örneği*. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora tezi, Danışman: Murat E. Yazgan, 193 sayfa.
- Öztürkcan, N. ve Tunçel, A., 1977. Ankara'da Yeşil Alan Sorunu. *Mimarlık Dergisi*, 15 (3):65-74,
- Özsoy, C., 2011. Yeşil Ekonominin Dinamikleri: Yeşil İşler ve Beceriler. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 48 (562): 19-32.
- Pamay, 1978b. İstanbul Halkının Rekrasyon Gereksini ve Eğilimleri ile Yeşilalan İlişkisi. Sayfa: 161-168, *Kentinin Sağlığı ve İhtiyaçları Açısından Büyük İstanbul'un Yeşilalan Sorunları Ulusal Simpozyumu*, 22-24 Kasım 1978, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın Nu: 2587/270.
- Ufuk, P.Ş., 2017. *Türk Bilişsel Budun Dil Bilimine Giriş*. Grafiker Yayınları Yayın Nu:229, ISBN: 978-605-9247-55-9, 375 sayfa.
- Utkuğ, Ç. P., 2011. Yeşil Pazarlamanın Gelişimi ve Yeşil Tutundurma Stratejileri: İnşaat Sektöründe Uygulanabilirliği. *X. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi – 13/16 Nisan 2011/İzmir*, sayfa:1637-1648.
- Uz, N.N. ve Güven, S., 2014. *Yeşil Ürün ve Ekoetiketleme*. Tüketici Yazıları (IV), Editörler; Müberra Babaoğlu, Arzu Şener, Esna Betül Buğday, sayfa: 235-253, ISBN.978-605-88778-4-9.
- Üner, S., 2017. *Yeşil İşlerin İstihdam Yaratabilme Potansiyeli Seçilmiş Ülke Uygulamaları ve Türkiye İş Kurumu İçin Öneriler*. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi, 130 sayfa.
- Ünver, H. A., 2017. Paris İklim Anlaşmasına Teorik Yaklaşım: Neo-Neo Tartışması, Eko-Marksizm ve Yeşil Kapitalizm. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 14 (54): 3-19.
- Üste, R. B., 2015. Doğa'nın Siyaset Paradigması: *Yeşil Siyaset*. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 7 (2): 38-54.
- Şahin, Ü., 2012. Yeşil Düşünceden Yeşil Ekonomiye. Editör; Ahmet Atıl Aşıcı ve Ümit Şahin, *Yeşil Ekonomi*, sayfa; 22-34, Yeni İnsan Yayınevi 52, Yeşil Politika Serisi 2, ISBN: 978-605-5895-31-0, İstanbul.
- Şentürk, S.H., 2014. Yeşil Bina Vergi Teşvikleri: Amerika Örneği Ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek

- Sonuçlar. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (2): 89-102.
- Saçılık, M. Y. ve Çevik, S., 2014. Çevreye Duyarlı Otelcilik Kapsamında Yeşil Yıldız Uygulaması: Antakya Güngör Ottoman Palace Örneği. *9th International Conference: New Perspectives in Tourism and Hospitality* 25-27 Eylül 2014, sayfa:404-414, Burhaniye, Türkiye.
- Sevgi, O., 2020. Yeşilin Simgesel Anlamı ve Yeşile Bakış. *Yeşil Alanlar Çalıştayı*, 05-06 Haziran 2020, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 15 sayfa.
- Terekli, Gözde, O. Özkan ve G. Bayın, 2013. Çevre Dostu Hastaneler: Hastaneden Yeşil Hastaneye. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 12 (2): 37-54.
- Tunçer, M., 2019. Yasal Ve Yönetmelik Boyutu İle Türkiye'de Yeşil / Mavi Altyapı Zonguldak, Bartın, Karabük ÇDP Örneği. *Türkiye Peyzajları 3. Ulusal Konferansı: Yeşil Altyapı*, Editör; Meryem Atık, 7-9 Kasım 2019, Bildiriler Kitabı ISBN: 978-605-031-676-6, Sayfa; 47-55, Antalya.
- Uydacı, M., 1999. *İş Ahlakı Açısından Çevresellik ve Yeşil Pazarlama Anlayışı*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Zafer Kesebir, 197 sayfa, İstanbul.
- Yalçın, A.Z., 2016. Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yeşil Ekonomi Düşüncesi ve Mali Politikalar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6 (1): 749-775.
- Yavuz, Ş., 2009. Yeşil Halkla İlişkiler ve İkna. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 37, 128-141.
- Yeşil, A., 2006. *Ankara Metropoliten Alanının Yeşil Alan Sisteminin Analizi*. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Danışman; Semra Atabay, 81 sayfa, İstanbul
- Yıldızcı, .C., 1982. Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği. *Doçentlik Tezi*, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Yıldız, N., 1978. Yeşilalan Sağlanması Aktif Toprak Poliikasının Rolü. Sayfa: 33-37, *Kentlinin Sağlığı ve İhtiyaçları Açısından Büyük İstanbul'un Yeşilalan Sorunları Ulusal Simpozyumu*, 22-24 Kasım 1978, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın Nu: 2587/270.
- Yılmaz, V. ve Doğan, A., 2017. Türkiye'nin Yeşil Büyüme Uygulamalarının Etkinliği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (57): 277-295.
- Yücel, M. ve Ekmekçiler, Ü., 2008. Çevre Dostu Ürün Kavramına Bütünsel Yaklaşım; Temiz Üretim Sistemi, Eko-Etiket, Yeşil Pazarlama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (26)320-333.
- 2433 Sayılı ve 21 Haziran 1933 Tarihli Resmi Gazetede Belediye Yapı ve Yollar Kanunu
- 30426 Sayılı ve 20 Mayıs 2018 Tarihli Resmi Gazetede İstanbul İmar Yönetmeliği